

Inte läge för tromboprofylax till akut sjuka medicinpatienter

BMJ Venös tromboprofylax är en väletablerad och effektiv behandling vid ortopediska och kirurgiska ingrepp med signifikant reduktion av venös tromboembolisk sjukdom (VTE). Den osäkra effekten av profylax vid internmedicinska sjukdomar, med akut försämring och sjukhusvård, beskrevs i SBU-rapporten från 2002. Resultaten är inte lika lätta att överföra i klinisk praxis som för de opererande specialiteterna.

Cohen studerade effekten av tromboprofylax med fondaparinux, en syntetisk selektiv faktor Xa-hämmare, hos medicinpatienter över 60 år som behöver akut sjukhusvård med sängläge i minst fyra dagar. Primär effektvariabel var flebografiskt verifierad trombos dag 6–15 och symtomatisk VTE före dag 15. VTE sågs hos 5,6 procent i fondaparinuxgruppen mot 10,5 i placebogruppen. Inga tromboter var symtomgivande, endast flebografiskt verifierade. Fem letala lungembolier förekom i placebogruppen. Ingen

ökad blödningsrisk noterades. Författarnas slutsats var att fondaparinux är effektivt i preventionen av både asymtomatisk och symtomatisk VTE i denna patientgrupp. Att använda resultaten från denna och andra profylaxstudier av VTE hos sjukhusvårdade medicinpatienter är inte lätt.

I Sverige har vi idag korta vårdtider. År 2004 var medelvårdtiden fem dagar för medicinpatienter. Ytterligare få patienter är sängliggande mer än något dygn. Diagnostiken av lungemboli var osäker, då endast två var verifierade med obduktion, och de tre övriga klassades som letal lungemboli utan säkert stöd. För patienter med hög risk för VTE som vårdas på våra medicinkliniker ska vi naturligtvis överväga profylax. Tydliga riktlinjer för vilka medicinpatienter som behöver profylax mot VTE behöver tas fram, men för det behövs studier under förhållanden som motsvarar svensk sjukvård.

Peter J Svensson

docent, medicinkliniken,
Universitetssjukhuset MAS, Malmö

Cohen AT, et al. Efficacy and safety of fondaparinux for the prevention of venous thromboembolism in older acute medical patients: randomised placebo controlled trial. *BMJ*. 2006;332:325-9.

.....
»... riktlinjer för vilka medicinpatienter som behöver profylax mot VTE behöver tas fram ...«

Europa väl förberedd för fågelinfluensan

De europeiska länderna är överlag väl-förberedda för ett utbrott av pandemisk influensa, exempelvis om fågelinfluensan börjar spridas mellan människor. Det visar en studie som presenteras i *Lancet*.

Det är forskare från Storbritannien som har gått igenom nationella handlingsplaner över hur en eventuell pandemi ska hanteras. Forskarna har tittat på nationella planer från 21 olika länder inom EU samt Norge, Schweiz, Bulgarien och Rumänien. Dessa har sedan jämförts mot en checklista från WHO, som fastslår vad som ska vara uppfyllt i handlingsplanerna. De nationella handlingsplanerna som studerats har skapats någon gång under perioden 1 januari 2001 till 30 november 2005. Man konstaterar att beredskapen överlag är god men att luckor finns hos vissa länder. Bland annat har endast ett fåtal länder beskrivit hur de tänker samarbeta internationellt för att begränsa effekterna av en eventuell pandemi. Detta trots att WHO varit mycket noga med att uttrycka att beredskap för internationellt samarbete krävs.

Anders Hansen

AT-läkare, Stockholm
anders.hansen@sciencecap.com

Lancet. 2006;367:1405-11.

Tvillingfödslar under en aprilvecka i Storbritannien

De senaste åren har en ökad insikt om de medicinska riskerna vid tvilling- och multipelgraviditeter gjort att man i Sverige alltmer gått över till att överföra bara ett embryo åt gången vid provrörsbefruktning (IVF). Resultaten har inte låtit vänta på sig, och tvillingfrekvensen efter IVF har sjunkit dramatiskt.

Det är emellertid inte känt hur många multipelgraviditeter som uppkommer efter andra fertilitetsbehandlingar. I andra länder har man inte (ännu) anammat policyn med ett embryo åt gången, och mot bakgrund av detta valde forskare i Leeds att under en vecka år 2003 studera konceptionssätt för alla barn födda i Storbritannien.

Alla förlossningsavdelningar i Storbritannien tillfrågades, och 73 procent valde att vara med. Alla kvinnor som födde barn den aktuella veckan på dessa centra tillfrågades av förlösande barnmorska om de genomgått någon form av fertilitetsbehandling före innevarande graviditet (6 913 förlossningar från 178 cent-

ra). Knappt 2 procent av graviditeterna hade uppkommit efter någon form av fertilitetsbehandling. Resultatet visar att 98,54 procent var simplexgraviditeter, 1,45 procent duplex och 0,01 procent triplex (en). Den enda tvillinggraviditeten i materialet var spontan.

Tvillinggraviditeterna hade i mycket stor utsträckning uppkommit efter fertilitetsbehandling (17 procent stimulering med klomifencitrat, 72 procent IVF-behandling, 6 procent superovulation med insemination), endast ca 5 procent av tvillinggraviditeterna var naturliga.

Man fann en tvillingfrekvens på 26 procent av alla IVF-behandlingar, vilket

.....
»Man fann en tvillingfrekvens på 26 procent av alla IVF-behandlingar, vilket kan jämföras med de svenska resultaten från 2004 på ca 4 procent!«

kan jämföras med de svenska resultaten från 2004 på ca 4 procent! 98,2 procent av simplexgraviditeterna resulterade i födsel av ett levande barn jämfört med endast 93,6 procent av multipelgraviditeterna.

Arbetet är en intressant spegel av hur det ser ut i England idag och hur det till alldeles nyligen såg ut i Sverige. Den visar att multipelgraviditeter är ett signifikant problem och bekräftar det rationella i den förändring som sker i Sverige.

Förhoppningsvis kan man, om studien upprepas om några år, finna att multipel-frekvensen är sänkt för både IVF och andra behandlingar så att frekvensen flerbörd närmar sig den naturliga.

Barbro Fridén

med dr, Fertility Center Scandinavia,
Stockholm

Bardis N, et al. Modes of conception and multiple pregnancy: a national survey of babies born during one week in 2004 in the United Kingdom. *Fertil Steril*. 2005;84(6):1727-32.